

ТЫВА КИЖИ МАЛГА КОНЧУГ

АНСАМБЛЬГЕ СҮМЕМ

Көрүкчүнүң

ТВ

Бына Кая-Хеминин арнин дургаар сыматтык тудуп алган, маина турган уеини бо-ла саптык жээр мен. Төрөн дозуларым ме-неэ эрим. Ачтыг халдын чораан араттыг ырмаз ме-неэ чоок турган. Азыраа мал-маганын, хой хараар ынак даанын, өөнүң чоо-гунда кара сутун дутабын да ол ыраар чораан. Ыры-оулуга чок чүрөк чөдөр чүе.

Орус, тыва найрал чүлө хүндүлөйт шалжыры-биле кыгагарларымга тур-ган. Чаш маады ажаарыга тыва чоң биске дузалайм, айтып берип турган. А бис-тер бодувустун ээлээвисче оларны чөр ажылынга өө-рөдү чордувус. Кайы хире тарыдын деп айтырарга, бир-ийи хумун деп хары-лаар улус.

Чыдаан чытте догуеби, арый деп-ле кылдырып чурттай келген бис. Ооң соонда моллооттардан сов-хооттар аларды. Муң-муң чылда мал малдай келген тыва кижилерни инак жин-ден чаргап, чүге чекерди-дир бис? Ада-иезиниң ма-лын кадарып чораан амы-талуу амыч чок артын.

Ада-ие урутарынга ке-лрп уеде мергежиниң ил-лиринге дузалаар. Мал-чының амычкер керек чок деп көре бергеннестең боор, ам малчынар кижилер тыныбас-тыр. Тыва чоңуң бурунт мергежини, амы-дыралы, манчыларды, културалын эгидери чүт-үлө деп көрүп турар мен. Тыва кижилерге кончук бөрү чүе. Чаа чүлөке ки-рерде, бо бүгүнү сагыры турган.

«Тыва» — чошта чаа туртустунга ансамбль. Оон концерт программалар, күтүсөдиглерин көрүктөп, соңуурга, үзөтлөп турар. Январь эгезинде ансамбль Кызыл районго төвүнге алдан келген барган. Ко-нцертин чаңгыс катан Кор-густен болган. Култура бажынынын көрүкчүсүр за-тынга кижилер сынып-тас бол-ган. Дыштангы хүнерин бо-лап алган, ооза ийн катан үндүрген бола, артыктап артып каар кижилер чок тур-ар ийн.

«Тыва» — чошта чаа туртустунга ансамбль. Оон концерт программалар, күтүсөдиглерин көрүктөп, соңуурга, үзөтлөп турар. Январь эгезинде ансамбль Кызыл районго төвүнге алдан келген барган. Ко-нцертин чаңгыс катан Кор-густен болган. Култура бажынынын көрүкчүсүр за-тынга кижилер сынып-тас бол-ган. Дыштангы хүнерин бо-лап алган, ооза ийн катан үндүрген бола, артыктап артып каар кижилер чок тур-ар ийн.

«Тыва» — чошта чаа туртустунга ансамбль. Оон концерт программалар, күтүсөдиглерин көрүктөп, соңуурга, үзөтлөп турар. Январь эгезинде ансамбль Кызыл районго төвүнге алдан келген барган. Ко-нцертин чаңгыс катан Кор-густен болган. Култура бажынынын көрүкчүсүр за-тынга кижилер сынып-тас бол-ган. Дыштангы хүнерин бо-лап алган, ооза ийн катан үндүрген бола, артыктап артып каар кижилер чок тур-ар ийн.

ЯНВАРЬ 30 БИРТИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

6.30 120 минута 8.35 Мультифильм «Химик» — «Динамо» (Москва). 10.20 Урутар шакы. 11.20 «Он ийн сайды». «Уран-чечен фильм. 2-ги сериясы. 12.25 Колааж (реклама, чарлааж, ш-формация). 12.30 «Уе». 13.00 «Он ийн сайды». Уран-чечен фильм. 3-кү сериясы. 14.20 — 14.40 «Ол болган... болган...». 15.30 «Леша» ансамбльдин концертти. 15.50 Урутарга фильм. «Урутардын уру-тарына ырылар». 17.00 Копьютөр-биле чүтөт. 17.45 «Эниг, музаны». 18.30 «Уе». 19.00 «Эрге-чагырга» — Советтерге. Телескоптуң Республика база чер-чер Советтеринге сөң-гуздаларга учкустур. 19.50 «Он ийн сайды». Уран-чечен фильм. 2-ги сериясы. 21.00 «Уе». 21.30 Чутула интервью. 21.40 «Кыргы-нар керээ». В Шукшинниң расказтарын өзугаар телес-тин. 22.45—23.50 ССР-ния улустун артист Л. Сме-танниковтун база ССР-ния Күртеледиозоуви орус улустун көкжү керекте-ринниң академиялг орестр-диниң концерти.

Интернационализмни канчаар билеп турар бис

Тыва чон аалче кижилер ачтыкка, азы ачтыг чортул орган болза, албай уткүй халымыр. Орус, тыва-даа кижилер өөргөндө, ол ачтыг. «Эниг» азы «Мендээ» деп ачыр-мэндизин албай ачты-гар. Чүү болуп турарын, кижиниң калынын айтырар, канчаар бар чыдарын со-ноургаар чүе. Бир эсе мал дилеп чораан болуза, ол өңчүзүмүн айтырар, көргөн болза, ол черин ай-тып бээр.

Тыва чон аалче кижилер ачтыкка, азы ачтыг чортул орган болза, албай уткүй халымыр. Орус, тыва-даа кижилер өөргөндө, ол ачтыг. «Эниг» азы «Мендээ» деп ачыр-мэндизин албай ачты-гар. Чүү болуп турарын, кижиниң калынын айтырар, канчаар бар чыдарын со-ноургаар чүе. Бир эсе мал дилеп чораан болуза, ол өңчүзүмүн айтырар, көргөн болза, ол черин ай-тып бээр.

Тыва чон аалче кижилер ачтыкка, азы ачтыг чортул орган болза, албай уткүй халымыр. Орус, тыва-даа кижилер өөргөндө, ол ачтыг. «Эниг» азы «Мендээ» деп ачыр-мэндизин албай ачты-гар. Чүү болуп турарын, кижиниң калынын айтырар, канчаар бар чыдарын со-ноургаар чүе. Бир эсе мал дилеп чораан болуза, ол өңчүзүмүн айтырар, көргөн болза, ол черин ай-тып бээр.

Тыва чон аалче кижилер ачтыкка, азы ачтыг чортул орган болза, албай уткүй халымыр. Орус, тыва-даа кижилер өөргөндө, ол ачтыг. «Эниг» азы «Мендээ» деп ачыр-мэндизин албай ачты-гар. Чүү болуп турарын, кижиниң калынын айтырар, канчаар бар чыдарын со-ноургаар чүе. Бир эсе мал дилеп чораан болуза, ол өңчүзүмүн айтырар, көргөн болза, ол черин ай-тып бээр.

Тыва чон аалче кижилер ачтыкка, азы ачтыг чортул орган болза, албай уткүй халымыр. Орус, тыва-даа кижилер өөргөндө, ол ачтыг. «Эниг» азы «Мендээ» деп ачыр-мэндизин албай ачты-гар. Чүү болуп турарын, кижиниң калынын айтырар, канчаар бар чыдарын со-ноургаар чүе. Бир эсе мал дилеп чораан болуза, ол өңчүзүмүн айтырар, көргөн болза, ол черин ай-тып бээр.

Ондар ОХЕМЧИКТИҢ «ЧЕЧЕКТЕРИВИС СУГАРААЛЫНАР» деп фото этюду.

КАРА-ЧЫРААЖЫЛАРЖЕ КӨРҮНҮЦЕРЕМ

Кымнарны чок дээр

Кижилер төртүктөн черинг. Ол черинг чуртгакчыларын бичиниңде дыка-ла таныыр боор. Харын-даа оя-ла чеге чораан болза, бичин чаштар-дан эгелээш, хоочуннарга чедир-саула басып санап бо-лур ужураут.

Кижилер төртүктөн черинг. Ол черинг чуртгакчыларын бичиниңде дыка-ла таныыр боор. Харын-даа оя-ла чеге чораан болза, бичин чаштар-дан эгелээш, хоочуннарга чедир-саула басып санап бо-лур ужураут.

Кижилер төртүктөн черинг. Ол черинг чуртгакчыларын бичиниңде дыка-ла таныыр боор. Харын-даа оя-ла чеге чораан болза, бичин чаштар-дан эгелээш, хоочуннарга чедир-саула басып санап бо-лур ужураут.

Кижилер төртүктөн черинг. Ол черинг чуртгакчыларын бичиниңде дыка-ла таныыр боор. Харын-даа оя-ла чеге чораан болза, бичин чаштар-дан эгелээш, хоочуннарга чедир-саула басып санап бо-лур ужураут.

Кижилер төртүктөн черинг. Ол черинг чуртгакчыларын бичиниңде дыка-ла таныыр боор. Харын-даа оя-ла чеге чораан болза, бичин чаштар-дан эгелээш, хоочуннарга чедир-саула басып санап бо-лур ужураут.

Кем-херек үлгедир чорукту болдурбас

тар хилинчектенип. Пр-тур кижилерге каш катан чо-руп, хой аш-тагерикти үн-дүргенер.

Сенгабрда Николай Кара-Салды судтан. Ол суд Чадана хоорайга болган. Ооң анаа болганында ужу-раш бар. Херек Сут-Хөлгө болган. Хоойлу өзугаар Сут-Хөлгө судтаар турган. Ын-чалза-даа когараан болган херекти кылган улустун та-лазында суд база прокура-тура черинге чок төрөл бар болганын барымдаалан боол чалаас.

Буруу кымдал?

Оолдарын төрөнн кижилер быштак-ооловна кижиниңдеге амычкер чорукту турса ол бе? Акы-то-лу бичининден тура чыгар-бак чоранын ол бе? Ам мындай айтыртыг доктар ап-аар. Шынап-ла, не кижилер бола ам кылдыгына чораан болган оолдарын кычээр-ге салбаан хевиринг.

Оларны калчааратпас

Олурукчу силер деп улусту канчал ыначар диттинил сог-лээр боор. Кижилер амыч керектешес сөстүр. Жеңер кылдарда ындыс сөс соглээр кижилер бичин турбаан. Дына-лап болза, «өриш, хайра-заны» деп турган. Кара-Чы-раа суурга олургушун деп коргунчүр сөс алдан чыдар-дын эгезинде неппетер берге-нин, бодунун тынынга беэни чедип турган кижилер бар. Ындыг өг-бүдөлериң ам урутарын артып калган чур-тга чоруурлар.

Олурукчу силер деп улусту канчал ыначар диттинил сог-лээр боор. Кижилер амыч керектешес сөстүр. Жеңер кылдарда ындыс сөс соглээр кижилер бичин турбаан. Дына-лап болза, «өриш, хайра-заны» деп турган. Кара-Чы-раа суурга олургушун деп коргунчүр сөс алдан чыдар-дын эгезинде неппетер берге-нин, бодунун тынынга беэни чедип турган кижилер бар. Ындыг өг-бүдөлериң ам урутарын артып калган чур-тга чоруурлар.

Олурукчу силер деп улусту канчал ыначар диттинил сог-лээр боор. Кижилер амыч керектешес сөстүр. Жеңер кылдарда ындыс сөс соглээр кижилер бичин турбаан. Дына-лап болза, «өриш, хайра-заны» деп турган. Кара-Чы-раа суурга олургушун деп коргунчүр сөс алдан чыдар-дын эгезинде неппетер берге-нин, бодунун тынынга беэни чедип турган кижилер бар. Ындыг өг-бүдөлериң ам урутарын артып калган чур-тга чоруурлар.

Олурукчу силер деп улусту канчал ыначар диттинил сог-лээр боор. Кижилер амыч керектешес сөстүр. Жеңер кылдарда ындыс сөс соглээр кижилер бичин турбаан. Дына-лап болза, «өриш, хайра-заны» деп турган. Кара-Чы-раа суурга олургушун деп коргунчүр сөс алдан чыдар-дын эгезинде неппетер берге-нин, бодунун тынынга беэни чедип турган кижилер бар. Ындыг өг-бүдөлериң ам урутарын артып калган чур-тга чоруурлар.

Олурукчу силер деп улусту канчал ыначар диттинил сог-лээр боор. Кижилер амыч керектешес сөстүр. Жеңер кылдарда ындыс сөс соглээр кижилер бичин турбаан. Дына-лап болза, «өриш, хайра-заны» деп турган. Кара-Чы-раа суурга олургушун деп коргунчүр сөс алдан чыдар-дын эгезинде неппетер берге-нин, бодунун тынынга беэни чедип турган кижилер бар. Ындыг өг-бүдөлериң ам урутарын артып калган чур-тга чоруурлар.

Январь 30-де

«НАЙРАЛ»: «Нокдаун» 9.20, 11.20, 13.20, 15.20, 17.20, 19.20 (узаткан). Ви-деоза: «Застава явля ночь» (2 серия) 10.00, 13.00, 16.00, 18.50 шактарда.

«ФИОНЕР»

«Чудесный лес» 6.30. «Зимнее утро» 10.20. «Полет пастора» 12.10, 14.00. «Однажды в Америке» 16.00, 19.50 шактарда.

«КАА-ХЕМ»

«Окно» 13.00. Видеofilmы 16.00, 17.40, 19.30 шактарда.

667000, Кызыл хоорай, Красноармейская, 100

Редактор
В. Ф. ЧАДАМБА

ТЕЛЕФОННАРЫ: ● редактор — 3-43-34 ● оралакчылары — 3-34-91; 3-34-11 ● пресснама — 3-34-26 ● гармысвалга секретар — 3-34-82 ● оралакчылары — 3-45-86. Килдестер: ● өөр тыткыны амбарал — 3-36-62, 3-36-25 ● деология — 3-34-57 ● совет тургузат — 3-34-98; 3-41-23 ● үзөткүчү — 3-34-49; 3-36-73 ● редактор — 3-41-16; ● культура — 3-39-15; ● информнама — 3-37-11; ● чага кылдыз — 3-39-03; 3-34-39; ● отуза — 3-34-93; ● корреспторал — 3-37-11; Хемчөш 2 паралла ● үлдүрүкчүлөр — 2-27-41; ● солун келбей бар гайда — 2-32-75 ● бухгалтерия — 3-43-41

Чылда 300 катар үер амыа
Тираж 28000 экз. Чыгыр № 370.
ТС — 00037.

Тыва АССР-ния Ном ундурч чер, полиграфия болган ном садыныа херектериниң талашы болг кутупе комитетиниң типографиясы. Кызыл, Шейниниң болган Кравченко кулдучуу, бажын № 1,